

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

**MEDIAMAKONDA AXBOROT
MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING
IJTIMOIY-FALSAFIY MUAMMOLARI**

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya

MATERIALLARI TO‘PLAMI

15-16 may 2024-yil

Guliston-2024

UO‘K 316.77:1

BBK 60.56+73

M 39

Mediamakonda axborot madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-falsafiy muammolari. / Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to‘plami. – Guliston, “Ziyo nashr-matbaa” nashriyoti, 2024-y. 632-bet.

Respublika ilmiy-amaliy konferensiya O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ma‘muriy islohotlar doirasida oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2023-yil 4-iyuldagi PQ-200 qarori 9-bandida belgilangan topshiriq ijrosini ta‘minlash maqsadida 2024-yil 20-martdagi 76-sonli buyruqqa asosan o‘tkazildi.

Konferensiya materiallari to‘plamidagi maqola va tezislar tahlil va hisob metodlarini qo‘llash va takomillashtirish yo‘nalishida ilmiy izlanishlar olib borayotgan professor-o‘qituvchilar, ilmiy xodim-izlanuvchilar, va magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan.

Mazkur to‘plamga kiritilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlar sanasining to‘g‘riligiga hamda tanqidiy fikr-mulohazalarga mualliflarning o‘zlari ma’suldirlar.

Mas’ul muharrirlar:

J.X.Karshibayev, b.f.d. professor.

B.T.Tuychiyev, f.f.d. professor.

F.N.Jo‘raqulov, s.f.d. professor.

Taqrizchilar:

B.Ochilova, f.f.d. professor.

O.R.Musayev, f.f.d. professor

K.Kalonov, sot.f.n. professor

N.B.Abdullayeva, f.f.d. professor

Tahririyat hay’ati:

N.Saidkulov, A.Mansurov, Sh.Isaxova, N.Tursinkulov, X.Yarbayev, O.Yusufaliyev

ISBN 978-9910-792-50-2

© “Mediamakonda axborot madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-falsafiy muammolari” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, 2024

© “Ziyo nashr-matbaa” nashriyoti, 2024

KIRISH

Mamlakatimizda istiqbolning dastlabki yillaridan boshlab ta'lim-tarbiya tizimini tubdan isloh qilishga alohida e'tibor qaratilib, farzandlarimizning jahon andozalari darajasida zamonaviy bilim va kasb-hunarlarni egallashi, jismonan va ma'nan yetuk insonlar bo'lib ulg'ayishi, ularning qobiliyat va iste'dodini, intellektual salohiyatini yuzaga chiqarish, yosh avlod qalbida Vatanga sadoqat va fidoyilik tuyg'ularini yuksaltirish borasida ulkan ishlar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston jahon axborot makoniga shiddat bilan integratsiyalashmoqda. Mamlakat fuqarolari bugungi kunda jahon hamjamiyati tomonidan to'plangan ma'lumot va axborotlarni cheksiz ravishda olish imkoniyatiga ega. Biz oladigan va foydalanadigan axborotning sifati bizning hayotiy tanlovimizga, ijtimoiy-siyosiy faoliyatimizga katta ta'sir ko'rsatadi. Shu o'rinda raqamli iqtisodiyotni faol rivojlantirish, barcha tarmoqlar va sohalarda, eng avvalo, davlat boshqaruvi, ta'lim, sog'liqni saqlash va qishloq xo'jaligida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, 2020-yil 5-oktyabr kuni "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi PF-6079-son O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni qabul qilindi. Mazkur farmon milliy axborot makonining yanada shaffof bo'lishiga, uning kengayishiga hamda global axborot makonida O'zbekiston imijining, milliy kontent mazmuni, shakli va usullarining boyishiga xizmat qilishi shubhasiz.

So'nggi yillar davomidagi texnika va texnologiyalar taraqqiyoti OAV, axborot manbalari va axborot yetkazib beruvchilari faoliyatining beqiyos kengayishiga olib kelib, fuqarolarga uning ulkan hajmidan foydalanish va almashinish imkonini yaratdi. Pirovard natijada, fuqarolar ushbu axborotning ishonchli ekanligini baholash, o'z fikrini erkin aytish borasidagi huquqlarini to'laqonli amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Shuning uchun ham kun tartibiga fuqarolarning media va axborot savodxonligini ta'minlashdek dolzarb masala ko'ndalang qo'yilmoqda. Global axborot jamiyati shakllanayotgan davrda media va axborot savodxonligi milliy taraqqiyot, har bir fuqaroning mamlakat kelajagi uchun ijtimoiy faolligi va mas'uliyati oshishini, aholining demokratlashtirish jarayonlarida faol ishtirokini ta'minlovchi muhim omildir.

Guliston davlat pedagogika institutida o'tkazilayotgan "Mediamakonda axborot madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-falsafiy muammolari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya soha mutaxassislarini ushbu masalani tadqiq etish, mediasavodxonlik va axborot madaniyati bo'yicha muammolarni o'rganish, bu bo'yicha olib borilayotgan yangi tadqiqotlar bilan tanishish, xorijiy tajribalarni o'rganib, ularni amaliyotda qo'llash, axborot madaniyatini shakllantirish bo'yicha istiqboldagi islohotlarni chuqurlashtirish bo'yicha taklif va tavsiyalarni ishlab chiqish, muammolarni zamonaviy yondashuvlar asosida tahlil qilish imkoniyatini berishi bilan ahamiyatlidir. Mazkur anjuman mamlakatimiz tadqiqotchilarining sa'y-harakatlari natijasi bo'lib, zamonaviy dunyoda mediamakon xalqaro raqobat va axborot maydoni sifatida, Yangi O'zbekistonda milliy mediamakon va axborotlashgan jamiyatni barpo etish, ijtimoiy tafakkurni belgilashda mediasavodxonlik va axborot madaniyatini o'rni kabi zamonaviy tendensiyalariga tayangan tarzda tayyorlandi. Ushbu anjuman materiallari media va axborot savodxonligiga ega bo'lgan mass-media sohasidagi mutaxassislar malakasini oshirishga yordam beradi, degan umiddamiz. Konferensiya to'plami ta'lim jarayonining asosiy sub'ektlari bo'lgan pedagog va talabalar ehtiyojini hisobga olgan holda tuzilgan bo'lib, aynan ustoz-o'qituvchilar millionlab yoshlarning iqtidorini, shu jumladan, mediasavodxonlik va axborot madaniyatini shakllantiruvchi asosiy shaxslar bo'lib hisoblanishi bilan ahamiyatlidir.

Guliston davlat pedagogika instituti
Rektori J.X.KARSHIBAYEV

kechikish, muhim vazifalarni yoki majburiyatlarni ataylab unutish, tashvishlarni to'g'ridan-to'g'ri hal qilish o'rniga jimgina so'kish yoki boshqalarni buzish uchun istehzoli so'zlar qilish kabi xatti-harakatlarni namoyon qilishi mumkin.

5. Jinsiy tajovuz: Jinsiy tajovuz boshqa shaxsning roziligi va chegaralarini buzadigan har qanday nomaqbul jinsiy yutuqlar yoki xatti-harakatlarni o'z ichiga oladi. Bunga roziliksiz teginish, shahvoniy xarakterdagi nomaqbul izohlar, ularning ruxsatisiz onlayn tarzda kimnidir ta'qib qilish (kiber ta'qib sifatida tanilgan) yoki ish joyida yoki boshqa muhitda jinsiy zo'ravonlik bilan shug'ullanish kiradi.

Bu mavjud bo'lgan turli xil tajovuzkor xatti-harakatlarning bir nechta misollari. Agressiya turli omillar, jumladan, individual psixologiya, tarbiya va ijtimoiy ta'sirlar ta'sirida bo'lgan murakkab mavzu ekanligini unutmaslik kerak. Agressiyaning bu turli ko'rinishlarini tushunish orqali biz sog'lom o'zaro munosabatlar va munosabatlarni rivojlantirish uchun ularni yaxshiroq tanib olishimiz va ularga murojaat qilishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Deviant xulq-atvor psixologiyasi. O'quv qo'llanma I.M. Hakimova Toshkent – 2014 8-9 bet
- 2.Zo'ravonlik, ozan (2024). holatlari va unga doir chora tadbirlar. Qobilova Nasiba Ismatjon qizi. issn 2181-3523 3-jim, 3-son, 2024-yil, fevral , 14.
- 3.Qobilova N.Iroda rivojlanishining xorijiy olimlar tomonidan o'rganilganligi holati. // Zamonaviy ta'limda pedagogika va psixologiya jurnali. – 2023. – T. 3. – Yo'q. 1.
- 4.Qobilova N. Djavlanova N. Turdiyev N Oiladagi zo'ravonlik masalalari 992 bet Scientific Bulletin of NamSU-Научный вестник НамГУ-NamDU ilmiy axborotnomasi-2024-yil_2-son.

INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATINI AMALGA OSHIRISH MUAMMOLARI

Saidkulov Nuriddin Akramkulovich

Guliston davlat pedagogika instituti dotsenti

Bugun O'zbekistonda davlat siyosati darajasida xalqimizning, xususan, yoshlarning ijtimoiy-siyosiy ehtiyojlari, manfaatlari, istak va xohishlari maksimal darajada qondirilishi bosh vazifa sifatida qaralmoqda. Olib borilayotgan islohotlar zamirida yoshlarning ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy-madaniy va ma'naviy ehtiyojlarini ta'minlash masalasi, ularning manfaatlarini birinchi o'ringa qo'yish vazifasi turibdi. Bunga misol qilib, yoshlar manfaatlarini himoya qiladigan yoshlar tashkilotlarini aytish mumkin. O'zbekistonda hozirgi kunda yoshlar manfaatlarini, huquqlarini himoya qiladigan, orzu va intilishlarini, qiziqishlarini ro'yobga chiqaradigan, intellektual salohiyatini oshirishga xizmat qiladigan, bo'sh vaqtlarini mazmunli o'tkazishga yordam beradigan, eng muhimi, yoshlar siyosatini amalga oshiradigan davlat va nodavlat tashkilotlari quyidagilardir:

- Oliy Majlis Senatining Yoshlar, madaniyat va sport masalalari qo'mitasi;
- Qonunchilik palatasi huzuridagi Yoshlar masalalari bo'yicha komissiya;
- O'zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi;
- O'zbekiston Yoshlar ittifoqi;
- O'zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi huzuridagi Yoshlar muammolarini o'rganish va istiqbolli kadrlarni tayyorlash instituti;
- O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlis Qonunchilik palatasi huzuridagi Yoshlar parlamenti;
- O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati huzuridagi Yoshlar parlamenti;
- Yoshlar akademiyasi;
- Siyosiy partiyalar qoshidagi Yoshlar qanoti va shu kabi boshqa davlat va nodavlat tashkilotlari O'zbekistonda yoshlar siyosati bilan shug'ullanuvchi tashkilotlar hisoblanadi. Bundan

tashqari, yoshlarning o'zlari ham tashabbus bilan chiqib, Yoshlar ittifoqi qoshida 26 ta nodavlat notijorat tashkilotlari, jumladan, Yoshlarga ijtimoiy-psixologik yordam ko'rsatish respublika markazi, Imkoniyati cheklangan yoshlar bilan ishlash markazi, Yosh olimlar respublika kengashi, Yosh fermerlar kengashi, Yoshlar turizmi agentligi, O'zbekiston yoshlari umumjahon assotsiatsiyasi, Ijodkor yoshlar respublika kengashi, Yoshlar media markazi, Yoshlar nashriyot uyi kabi nodavlat notijorat tashkilotlari tashkil etildi.

Bugungi kunda yoshlar muammolarini yoshlar siyosati nuqtayi nazaridan o'rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Yangi O'zbekistondagi yoshlarga oid davlat siyosatining o'ziga xos jihatlarini ko'rib chiqishdan oldin mazkur mavzuga oid kategoriyalarni aniqlab olish buning uchun esa "yoshlar siyosati", "yoshlar muammolari", "yoshlar manfaatlari", "yoshlar siyosatining modellari", yoshlar siyosatining tamoyillari", "yoshlar siyosatining obyekti va subyekti" hamda "yoshlar siyosatini amalga oshirish mexanizmlari" kabi va boshqa tushunchalarni aniq ta'riflab olish shuningdek, yoshlarga oid davlat siyosatini o'rganishda qo'llaniladigan metodlar tahliliga diqqat qaratish lozim.

Yoshlar siyosatini tadqiq etishning umumiy metodologiyasidan kelib chiqqan holda davlat siyosati, ijtimoiy siyosat, yoshlarga oid davlat siyosati singari siyosiy kategoriyalarga murojaat qilishga to'g'ri keladi. Zero, mazkur kategoriyalar tahlili yoshlarga oid davlat siyosati tushunchasining barcha elementlarini aniq ko'rish imkonini beradi[1.79].

Shuningdek, 2016-yilning 14-sentyabrida qabul qilingan O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonunida "yoshlarga oid davlat siyosati-davlat tomonidan amalga oshiriladigan hamda yoshlarni ijtimoiy jihatdan shakllantirish va ularning intellektual, ijodiy va boshqa yo'nalishdagi salohiyatini kamol toptirish uchun shart-sharoitlar yaratilishini nazarda tutadigan ijtimoiy-iqtisodiy, tashkiliy va huquqiy chora-tadbirlar tizimi"[2] deb ta'riflangan.

O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonunida belgilangan talablarga ko'ra O'zbekistonda yoshlarga oid davlat siyosatining asosiy yo'nalishlarini quyidagilar tashkil etadi:

- yoshlarning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ta'minlash;
- yoshlarning hayoti va sog'lig'ini saqlash;
- yoshlarning ma'naviy, intellektual, jismoniy va axloqiy jihatdan kamol topishiga ko'maklashish;
- yoshlar uchun ochiq va sifatli ta'limni ta'minlash;
- yoshlarni ishga joylashtirish va ularning bandligi uchun shart-sharoitlar yaratish;
- yoshlarni vatanparvarlik, fuqarolik tuyg'usi, bag'rikenglik, qonunlarga, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida, zararli ta'sirlar va oqimlarga qarshi tura oladigan, hayotga bo'lgan qat'iy ishonch va qarashlarga ega qilib tarbiyalash;
- yoshlarni axloqiy negizlarni buzishga olib keladigan xatti-harakatlardan, terrorizm va diniy ekstremizm, separatizm, fundamentalizm, zo'ravonlik va shafqatsizlik g'oyalaridan himoya qilish;
- yoshlarning huquqiy ongi va huquqiy madaniyati darajasini yuksaltirish;
- iqtidorli va iste'dodli yoshlarni qo'llab-quvvatlash hamda rag'batlantirish;
- yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratish;
- yoshlarda sog'lom turmush tarziga intilishni shakllantirish, shuningdek yoshlarning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish va yoshlar sportini ommaviy rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratish;
- yosh oilalarni ma'naviy va moddiy jihatdan qo'llab-quvvatlash, ular uchun munosib uy-joy va ijtimoiy-maishiy sharoitlarni yaratish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar tizimini amalga oshirish;
- yoshlarning huquqlari va erkinliklarini ro'yobga chiqarish sohasida faoliyatni amalga oshiruvchi xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni rivojlantirish[3.34]. Bundan kelib chiqadiki, yoshlarga oid davlat siyosati davlat ijtimoiy siyosatining ajralmas qismi bo'lib, yoshlarga oid davlat

siyosatining tamoyillari sifatida belgilangan jamiyatning ijtimoiy madaniy sohasiga oid jarayonlarning davlat tomonidan boshqarilishini ta'minlash uning asosiy vazifasi hisoblanadi.

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan siyosiy o'zgarishlarni, yangilanishlarni, O'zbekiston yangi davrining konstitutsiyaviy-huquqiy asoslarini, ya'ni yangi qabul qilinayotgan qonunlar, qarorlar, farmonlarni uyushgan va uyushmagan yoshlar orasida tushuntirish, ommalashtirish, tanishtirish va targ'ib qilish orqali tafakkur rivojlanishiga, siyosiy intellektning oshishiga erishish mumkin. Chunki siyosiy bilimi kuchli, siyosiy tafakkur va intellekti yuqori, huquqiy savodxon, faol fuqarolik pozitsiyasiga ega yoshlar mamlakat kelajagi va drayverlaridir. Shuningdek, vatanimizda yoshlarni foydali mashg'ulot bilan, ish bilan ta'minlash, ijtimoiy ta'minot borasida bir qator samarali va uzoqni ko'zlab, davomli islohotlar olib borilmoqda. Respublikamizda "Yoshlar daftari" shakllantirilgan bo'lib, 30 yoshgacha bo'lgan ishsiz yoshlarni aniqlash, ularni ish bilan ta'minlash borasida sezilarli ishlar qilinmoqda. O'zbekiston yoshlar ittifoqi Sirdaryo viloyati Kengashi ma'lumotiga ko'ra, "Yoshlar daftari"ga kiritilgan yoshlardan Sardoba tumanidan 12413 nafar yoshlarning 19.5%i "Yoshlar daftari"ga kiritilgan bo'lsa, Shirin shahrida 2926 nafar yoshlarning 31% i ushbu daftarga kiritilgan.

Sir emaski, bugun yoshlarda siyosiy passivlik, loqaydlik, befarqlik avj olgan. Bu yomon, albatta. Chunki aholining bugungi yosh qatlami kun kelib, davlat idoralari xodimlariga, turli kasb egalariga aylanadi. Ularda hozirdan daxldorlik tuyg'ularini, siyosiy madaniyat, huquqiy savodxonlikni singdirib borish nihoyatda dolzarbdir. Yoshlarni Konstitutsiya, qonunlar, davlat va hukumat qarorlarini hurmat qilish va ularga amal qilish ruhida tarbiyalash, munosabatini bildirish, jamiyatda qonunning ustun bo'lishiga erishish ushbu loyihaning ahamiyatini ko'rsatib beradi. Bu kabi yoshlar manfaatlarini ko'zlab faoliyat yuritadigan NNT tobora ko'payib bormoqda. Bu, albatta, quvonarli hol.

Tadqiqot doirasida xorijiy davlatlarning yoshlar siyosati bilan shug'ullanuvchi davlat va nodavlat tashkilotlari bilan ham tanishib chiqdik.

Unga ko'ra Germaniyada:

- Germaniya Oila, keksa fuqarolar, ayollar va yoshlar federal vazirligi;
- Bolalar va yoshlar assotsiatsiyasi;
- Germaniya bolalar va yoshlar federal jamg'armasi;
- Bolalar va yoshlar masalalari bo'yicha federal va hududiy kengashlar;
- Yoshlar federal doirasi;
- Yoshlar siyosiy doirasi;
- Germaniya yoshlar bilan ishlash xalqaro milliy qo'mitasi;
- Germaniya katolik yoshlari federatsiyasi uyushmasi;
- Germaniya sportga qiziquvchi yoshlari.

Fransiyada:

- Frantsiya Respublikasining Yoshlar va sport vazirligi;
- Evropa yoshlar Parlamentining frantsuz milliy bo'limi;
- Bolalar va yoshlar milliy kengashlari assotsiatsiyasi;
- Yoshlar hududiy kengashi.

Singapurda;

- Singapur Madaniyat, jamiyat va yoshlar vazirligi;
- Singapur yoshlar milliy kengashi;
- Singapur yoshlar parlamenti;
- Yoshlar milliy jamg'armasi;
- Singapur Osiyo yoshlar jamg'armasi;
- Singapur yoshlar korporasi.

Rossiyada:

- Rossiya Federatsiyasining Yoshlar ishlari bo'yicha federal agentligi;
- Bolalar va yoshlar ta'lim sohasidagi davlat siyosati boshqarmasi;
- Rossiya Federatsiyasi Federal majlisining Davlat dumasi qoshidagi Yoshlar parlamenti;
- Rossiya Yoshlar ittifoqi;

- Yoshlar hukumatlari uyuushmasi kabi yoshlar tashkilotlarini misol keltirish mumkin.

Dunyoda mana shunday yoshlar tashkilotlari mavjud bo'lgan ko'plab davlatlarni misol keltirish mumkin. Davlatlarning barchasi yoshlar bu kelajak drayveri ekanligini e'tirof etgan holda mana shunday siyosat olib boradi. Shuning uchun ham mamlaktimizda katta intellektual potentsialga ega bo'lgan yoshlarni zamonaviy davlat va jamiyatni modernizatsiyalash jarayoniga yanada faol jalb qilishning aniq mexanizmlari ishlab chiqilmoqda. "Biz yoshlarning siyosiy madaniyatini oshirishga qaratilgan yanada sifatli va yangi tashabbuslar haqida gapirishimiz mumkin. Ammo biz muammoning ildizini boshqa joyda ko'rmoqdamiz - bu yoshlarning siyosiy madaniyatini yuqori darajaga olib chiqish masalasi bilan bog'liq. Masalan, siyosiy jarayonlarga, umuman, qiziqmaydigan, radikalizm g'oyalarini yoqlaydigan yoshlar mavjud. Ular bilan ishlash talablari va zamonaviy mexanizmlarini ishlab chiqish kun tartibida turibdi". Shunday qilib, zamonaviy yoshlarning siyosiy madaniyati ijtimoiy-iqtisodiy, milliy hamda jamiyatning umumiy madaniyatining ta'siri orqali jamiyatni modernizatsiyalash va rivojlanishiga olib keladi. Bularning barchasi mamlakatdagi yoshlarning siyosiy bilimlari, dinamikasi, ijtimoiy faolligi va siyosiy xatti-harakatlarida aks etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Меркулов П. А. Методология изучения государственной молодежной политики — приглашение к дискуссии // Вестник Ассоциации ВУЗов туризма и сервиса. 2012. № 4(23). С. 79–82.
2. Ўзбекистон Республикасининг "Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида"ги қонуннинг 3 моддаси <http://lex.uz/docs/3026246>
3. Ўзбекистон ёшлар иттифоқи фаолиятига доир ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлар (I қисм). – Т: "O'zbekiston" НМИУ, 2017.Б – 34-45.

YOLG'IZLIKNING SABABLARI VA TA'RIFLARI

Nilufar Temirova

Guliston davlat universiteti dotsenti

Annotatsiya: Maqolada yolg'izlik fenomenining turli jihatlari va yolg'izlikning sabablari qarab chiqilgan. Yolg'izlik va izolyatsiyaga ta'riflar berilgan. Bir qator mualliflarning ilmiy ishlari asosida sotsiologik, madaniy, psixologik va ijtimoiy-falsafiy o'lchovlari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: yolg'izlik, yolg'izlik fenomeni, ijtimoiy muammo, yo'nalish, izolyatsiya, munosabat, kommunikatsiya.

Inson ijtimoiy mavjudot sifatida uni o'rab turgan atrofdagi olam, jamiyat va boshqa odamlar bilan o'zaro bog'lanmasdan yashay olmaydi. Uning ichki dunyosi aynan ijtimoiy aloqalarga bog'liq, o'zgalardan alohida yashaganida u bir qator ham ijobiy, ham salbiy funksiyalaridan ajraladi. Hozirgi jahon integratsion va globalizatsion jarayonlar, bir tomondan, odamlarning birlashuviga, davlatlar o'rtasidagi chegaralarning yo'qolishiga, jamoa rolining dolzarblashuviga olib kelsa, boshqa tomondan, alohida individ ushbu global dunyoda o'z muammolari bilan tanho qoladi va, demak, yanada yolg'izroq bo'ladi.

Yolg'izlik muammosi bugun paydo bo'lmagan, u zamonaviy postindustrial jamiyati sharoitlarida insoniyat uchun global miqyosdagi dolzarb muammolardan bo'lib qoldi. Yolg'izlik – insoniyat rivojining zamonaviy bosqichidagi eng murakkab va hal qilinishi og'ir kechadigan ijtimoiy muammolardan biridir. U insoniyat mavjudligining ajralmas qismidir. Yolg'izlik nafaqat har qanday fikrlash jarayoni va shunga mos ravishda ijodkorlik uchun zarur shart, balki boshqa ijodiy ibtidoni – kommunikatsiyani, muloqotni rad etadigan va shaxsni o'z tor doirasida yopib qo'yadigan og'ir destruktiv omildir. Yolg'izlik murakkab va dolzarb ijtimoiy fenomen bo'lib, u turli-tuman fanlarni (falsafiy antropologiya, ijtimoiy falsafa, psixologiya, sotsiologiya va hatto psixopatologiyani) o'rganish chorrahasida joylashgan hodisadir.

	MUTAXASSISLARNING SALOHİYATINI BAHOLASH VA RIVOJLANTIRISH.....	
147.	<i>Abdusalomova Maftuna G'ofurjon qizi.</i> OILA TUSHUNCHASI, GENEZISI, SHAKLLARI VA EVOLYUTSIYASI.....	387
148.	<i>Xaqqulov Komil Yusupovich., Abdiyeva Gulyora Xasanovna.</i> O'QITUVCHINING PEDAGOGIK MAHORATINI YANADA SHAKLLANTIRISHDA INNOVASION FAOLIYATNING XUSUSIYATLARI...	389
149.	<i>Dilshod Majidov.</i> MUSIQA TO'GARAKLARI ORQALI BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI ESTETIK DIDINI SHAKLLANTIRISH.....	392
150.	<i>Egamkulov Oybek.</i> MUSIQIY JANRLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	394
151.	<i>Turdiqulova G.O.</i> TO'G'RI SOLIQLARNING IJTIMOY-IQTISODIY MOHIYATI VA SOLIQ TIZIMIDAGI ROLI.....	396
152.	<i>Xoliqulov Muhammad, Jumaboyeva Sarvinoz.</i> FINLANDIYA TA'LIM TIZIMINING OLIY TA'LIM TIZIMIGA INTEGRATSIYA QILISHDAGI MUAMMOLAR.....	399
153.	<i>Qobilova Nasiba Ismatjon qizi., Eshqulova Charos Alimuhammat qizi.</i> AGRESSIV XULQ ATVOR SABABLARI VA TURLARI.....	400
154.	<i>Saidkulov Nuriddin Akramkulovich.</i> INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATINI AMALGA OSHIRISH MUAMMOLARI.....	402
155.	<i>Nilufar Temirova.</i> YOLG'IZLIKNING SABABLARI VA TA'RIFLARI.....	405
156.	<i>Mamajonova Saida Vaxabjonovna.</i> QISHLOQ TADBIRKORLIGINI QO'LLAB-QUVVATLASH ORQALI AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH YO'LLARI.	410
157.	<i>Qobilova Nasiba, Djavlanova Nodira.</i> BOLALARGA NISBATAN ZO'RAVONLIK TURLARI VA ULARNING NAMOYON BO'LISHI.....	412
158.	<i>Qudratova Yulduz Akbaraliyevna.</i> AJDODLARIMIZ VATANPARVARLIGI - MA'NAVIY MEROSIMIZ ASOSI.....	415
159.	<i>Egamkulov Oybek Altmishevich.</i> IJROCHILIKDA ROK MUSIQASINING RIVOJLANISH TARIXI.....	417
160.	<i>Sobirova Dilorom Xaydaraliyevna., Shoxsanam Sobirova.</i> IN ESL CLASSES, USING VIDEOS TO LEARN ENGLISH.....	418
161.	<i>Xamidova Dilshodaxon Rustamjon qizi.</i> IJTIMOYIY ISH FAOLIYATIDA IJTIMOYIY XAVFNI O'RGANISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	420
162.	<i>Y.Saidkulova.</i> ISSUES OF INCREASING THE PRODUCTIVITY OF THE COTTON PLANT IN THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN.....	423
163.	<i>Yo'ldosheva Shohista Baxtiyor qizi.</i> BOSHLANG'ICH SINIF ONA TILI VA O'QISH DARSLARIDA O'QUVCHILAR NUTQINI O'STIRISH.....	425
164.	<i>Nurmuxamidova Muxtabar Xasanovna.</i> RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XOTIN-QIZLAR BANDLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY JIHATLARI.....	427
165.	<i>A.Abdumatov.</i> AKADEMIK A.R.MUHAMMADJONOV FAOLIYATIDA QADIMGI DAVR SUG'ORILISH TARIXI MASALALARINING YORITILISHI	429
166.	<i>Sadoqat Bekmurodova.</i> AYOLLAR TADBIRKORLIGINING JAMIYAT IJTIMOYIY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI AHAMIYATI.....	431
167.	<i>Sultonov B.F., Sadikova Sh.O.</i> QISHLOQ XO'JALIGIDA PIYOZ VA UNING XUSUSIYATLARI.....	433
168.	<i>Sattorkulov O.T., Ubaydullayeva G.M.</i> AGRAR SEKTORDA TUZILMAVIY O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISH.....	435

MEDIAMAKONDA AXBOROT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOIIY-FALSAFIY MUAMMOLARI

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya

MATERIALLARI TO‘PLAMI

15-16 may 2024-yil

Nashriyot muharriri: Mohira YULDASHEVA
Texnik muharrir: Baxtiyor YAKUBOV
Sahifalovchi-dizayner: Shohida MUQUMOVA

“Ziyo nashr-matbaa” nashriyoti

Manzil: 120100 Guliston sh., O‘zbekiston ko‘chasi 8-uy.

Tel: (67) 227-63-09

Nashriyot litsenziyasi № 880921, 14.08.2020-y.

Bosishga ruxsat etildi 07.05.2024-y.

Qog‘oz bichimi 60x84 1/16. Ofset qog‘ozi.

Hisob nashriyoti tabog‘i 37,5. Shartli bosma tabog‘i 37,75.

Adadi 100. Buyurtma № 302.

“Sirdaryo Print” mas’uliyati cheklangan jamiyatida chop etildi.

Manzil: Sirdaryo sh., O‘zbekiston ko‘chasi, 92-uy.

